

4. Тиндик Н. П. Трудова міграція в епоху глобалізації: інтервенція у світ чи втеча від бідності. – Львів: ЛьвДУВС, 2009. – 600 с.
5. Див. Глобальні модерності / За ред. М. Фезерстоуна, С. Леша, Р. Робертсона: Пер. з англ. Т. Цимбала. – К.: Ніка-Центр, 2008. – 400 с.
6. Див. Murray G. Introduction // Current Sociology. – 1995. – Summer.
7. Люк Т. В. Новий світовий порядок чи порядок неоосвітів: влада, політика й ідеологія в інформаціоналізаційних глобальностях // Глобальні модерності. – К.: Ніка-Центр, 2008. – С. 135-157.
8. Рудич Ф. Політичний клас у сучасній Україні: передумови становлення (Частина 1) // Віче, 2009. – № 9. – С. 25-30.
9. Ониськів М. Глобалізація і правотворення // Право України. – 2002. – № 9. – С. 10-15.
10. Марченко М. Н. Государство и право в условиях глобализации. – М.: Проспект, 2008. – 400 с.

Форманюк В. В., ОНЮА

ЛОКАЛЬНА ПРАВОТВОРЧІСТЬ В МЕХАНІЗМІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

Стаття посвячена отдельным вопросам локального правотворчества. Автор обосновывает свое видение изменения правовой природы локального правотворчества в зависимости от изменения функциональной направленности правовой активности. В статье на основе комплексного исследования научной литературы автором дается ответ на вопрос, является ли локальное правотворчество самостоятельным элементом правообразующей правотворческой активности, или оно присуще только стороне реализующегося правового феномена.

The article is dedicated to separate questions local lawmaking. The author motivates his vision of the change the legal nature local lawmaking, depending on change the functional directivity to legal activity. In article on base of the complex study of the scientific literature by author gives the answer to question is local lawmaking independent element lawmaking to activities or it inherent only to side realize legal phenomenon.

Актуальність проблеми зв'язана з неоднозначністю вирішення питання про місце і роль локальної правотворчості в механізмі правового регулювання. Це породжує ряд проблем,

обумовлених методологічною стороною функціонування правової надбудови в цілому. Зокрема, це стосується оцінки включаємості локальної правотворчості в правостворюючо-правотворчі, правозастосовчі і право здійснюючі процеси. У цьому плані симптоматичне твердження, що «у сучасній юридичній літературі поки відсутнє глибоке дослідження правової природи і сутності локальних актів юридичних осіб і їхнє місце в структурі правового регулювання діяльності організації, іноді відсутнє і саме згадування про них, як про одній з форм (джерел) позитивного права» [4, с. 382].

Наукова новизна статті складається у відповідях на наступні питання:

– наскільки змінюється правова природа локальної правотворчості, у залежності від функціональної спрямованості зазначених вище видів правової активності?;

– чи може бути локальна правотворчість самостійним елементом правостворюючо-правотворчої активності або воно належить тільки до сторони правового феномена, яка реалізується?

Ступінь дослідження проблеми обмежується творчими роботами авторів вузькопрофільного, галузевого характеру. Великий внесок у розробки даного напрямку внесли Оборотов Ю. М., Питікова Т. А., Мошно С. В, Хникін Г. В, Козлова Н. В., Ломакін Д. У, Шиткіна И. С. і ін. Але на жаль, у даний час відсутні наукові розробки, зв'язані з теоретико-методологічним аналізом даного питання.

Зміст роботи. Для вирішення зазначених задач необхідно, у першу чергу, визначитися в суті правової природи локальної нормотворчості.

Візьмемо за основу висловлення авторитетних фахівців з даної проблеми С. В. Мошно і Т. А. Питікової і, зокрема, по питанню особливостей локальної правотворчості, правових властивостей норм локальної дії, так: «поза залежністю від області їхнього застосування, локальні правові акти володіють наступними істотними ознаками: вольовий зміст, внутрішньо-організаційний характер, підзаконний характер, динамізм і стійкість, багаторазовість застосування, тривалість існування, обов'язковість для адресатів норм, підтримка примусовою силою держави» [3, с. 7].

Користуючись індуктивним пізнавальним методом, що дозволяє відрізнити логіку пізнання досліджуваного явища від *особливого*

до загального, представимо, що загальними правовими властивостями локального правотворчості, на наш погляд, будуть наступні:

- 1) правова піднормативність, правовий режим, правова основа локально-правотворчої активності;
- 2) її просторово-тимчасові границі;
- 3) специфіка правового статусу суб'єкта локального нормотворчого процесу.

Представляється, що в залежності від виду правової активності (правотворюючо-правотворча, правовикористовуюча, правоздійснювальна), правова природа локальної нормотворчості повинна здобувати й конкретні своєрідні риси, що відповідають їх правовим особливостям.

Так, правотворюючо-правотворча діяльність набуває наступні риси. Для цього правова піднормативність, її правовий режим повинні бути обумовлені такими загально-нормативними правовими установленнями, у яких передбачалася б подальша можливість утвердження сформованої локальної нормотворчої практики як *першооснови* для відтворення її правотворюючо-правотворчих процесів на регіональному і загальнонаціональному рівнях.

З історико-правової практики, як приклад, можна привести особливості локального правотворчості, зв'язані зі специфікою формування, правотворюючо-правотворчих основ, так називаного, «вільного права міст» – Магдебурзького, Хелмського права, що надалі одержало самостійне галузеве визначення «міського права», муніципального права, права органів місцевого самоврядування і т. д.

Історично, правовий характер подібної місцевої, локальної нормотворчості, заснованої на традиційно-побутових, морально-менталитетних передумовах, передавався за допомогою грамот царюючих осіб «на вільне керування містами», що санкціонували їхній організаційно-управлінський устрій. Так, історична правотворча практика відзначала наступне: «Своєрідне місце в системі права Галицько-Волинського князівства займало магдебурзьке право (XII-XVI в. в.) ... німецьке міське право... любекская система права” [1, с. 21].

Особливістю даної практики було те, що вона не несла свідомо, правотворюючо-правотворчу спрямованість. Ні в якому правовому акті не зафіксована вказівка на те, що та чи інша форма локальної правотворчості, у конкретному місці (місто, громада, регіон і т. д.), повинна стати основою для її відтворення на регіональному або загальнонаціональному рівнях.

Якщо це і відбувалося, то воно носило випадковий, спорадичний характер, або, як у “випадку” із правом “міських привілеїв”, його першоджерелами виступали раніше сформовані, економічно обумовлені традиції і звичаї побутової спрямованості.

Інша справа, коли питання йде про генезис формування загального англо-саксонського права. В підставах цього процесу закладалися устояні традиції, що орієнтувалися на специфіку локальної битійно-традиційної нормотворчості з наступним переносом їх найбільш значимих результатів на рівень регіональної й загальнонаціональної, правотворюючої-правотворчої практики.

Зовсім іншу функціональну спрямованість знайшло локальна нормотворчість в правозастосовчій діяльності. У країнах загального права, процес локальної правотворчості, у силу історично сформованої правозастосовчої практики, синхронізувався зі стадією її процесуального завершення – тобто винесенням правозастосовчого акту. Останній в одній конкретній посадовій особі одночасно поєднував суб'єкта правозастосування і суб'єкта локальної правотворчості. Локальної у тому сенсі, що правозастосовчий акт був актом, який встановив конкретний локальний правопорядок, а правотворчим – у сенсі джерела правотворчої правової моделі поведінки для подібних соціальних колізій.

Просторова поширеність локальної правотворчості, у даній ситуації, знаходиться в залежності від фактора частоти повторюваності позначених у ній (на розсуд правозастосовача) соціальних конфліктних ситуацій, що вимагають правової оцінки.

Правоздійснювальна діяльність зв'язана з безпосереднім здійсненням громадянами своїх прав і волі з відповідним кореспондуванням їм своїх обов'язків.

Локальна правотворчість в цих умовах, на наш погляд, здійснюється як на індивідуумном, так і на колективному рівнях. Останнє одержало досить емну теоретичну розробку в сучасній національній юридичній літературі. На наш погляд, вона зводиться до наступної специфіки правотворчості колективних утворень:

1) подвійності правового статусу суб'єкта локальної правотворчості. З одного боку, їм є представник державного органа (посадова особа), з іншого боку – представники колективу, або всі члени колективного утворення;

2) наявності правових обмежувальних мір локальної правотворчості при здійсненні членами колективного утворення своїх прав і волі;

3) імеративно-диспозитивної складової методу правового регулювання, при визначальній ролі правових імперативів;

4) наявності постійно виникаючих протиріч, зв'язаних з тенденціями ліберального і консервативного характерів, що супроводжують локальну правотворчість.

У той же час, пізнання індивідуумної спрямованості локальних правотворчих процесів ще чекає свого вирішення, тому що зв'язано з особливістю предмета пізнавальної активності, що охоплює рівень екзистенціональної, почуттєвої правової природи суб'єктів локальної правотворчості.

Висновки. У статті була розпочата спроба освітити проблему локальної правотворчості в рамках її загальнометодологічного наукового сприйняття. Автор спробував представити проблематику питання в більш широкому обсязі, чим це трактується в більшості юридичних літературних джерелах.

Він прийшов до висновку, що локальна правотворчість не тільки зв'язана з предметно-обмеженим процесом регулювання як усередині корпоративних, так і усередині галузевих (трудо-правових, адміністративно-правових) відносин, як це трактується у національній юридичній літературі, але і хтиве всім стадіям механізму правового регулювання і, до того ж, виходить за рамки зазначеної предметності.

Більш того, на його думку, локальний правотворчості властиво, у ряді ситуацій, виявляти себе як першооснову в загальних процесах, правостворюючо-правотворчій, правозастосовчій і правоздійснюючій активності соціального суб'єкта на різних рівнях його субстанціональної якості – соціуму, колективних утворень, індивідуума.

Унікальність феномену локальної правотворчості зв'язана з тим, що він у стані бути як джерелом, “добувачем”, так і “реалізатором” правової субстанції на всіх етапах функціонування механізму правового регулювання суспільних відносин.

Література:

1. Музыченко П. П. Генезис права от Киевской Руси до Украинской Народной Республики / Введение в украинское право / Под общ. ред. С. В. Кивалова, Ю. Н. Оборотова. – Одесса: Юридическая литература, 2009.
2. Оборотов Ю. М. Традиції та інновації у правовому розвитку // Психологія і суспільство. – 2004. – № 1. – С. 15-42

3. Пытикова Т. А., Мошно С. В. Правовая природа и признаки локальных правовых актов // Юрист. – 2006. – № 5. – С. 7-10.
4. Теория государства и права. Курс лекций / Под ред. Н. И. Матузова, А. В. Малько. – М., 2000.
5. Шиткина И. С. Локальное (внутреннее) нормотворчество в акционерном обществе // Предпринимательское право. – 2005. – № 3. – С. 11-16.

Ярова Л. В., ОНМА

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ И НЕГОСУДАРСТВЕННЫХ СТРУКТУР В РЕАЛИЗАЦИИ СОЦИАЛЬНЫХ ФУНКЦИЙ

В статье рассматривается процесс взаимодействия субъектов социальной политики в реализации социальных функций. Определен состав субъектов социальной политики в современных условиях. Проанализирована роль частного бизнеса и некоммерческих организаций в осуществлении социальной политики государства.

In the article process of co-operation of social policy subjects in realization of social functions is considered. Composition of subjects of social policy in modern terms is defined. The role of private business and noncommercial organizations in realization of social policy of the state is analyzed.

Мировой кризис наших дней показал, что во многих странах создалась качественно новая ситуация, когда не только государство не может решить возникшие проблемы, но и коммерческий сектор не готов участвовать в эффективном решении экономических, социальных и других проблем общества. В этих чрезвычайных обстоятельствах сам кризис объективно способствует активному формированию и усилению влияния некоммерческого сектора, играющего абсолютно самостоятельную роль и выступающего партнером государства и коммерческого сектора в преодолении кризисных явлений. Поэтому представляется актуальным исследовать проблемы взаимодействия социальных институтов на разных организационных уровнях.

Целью данной статьи является рассмотрение процесса взаимодействия субъектов социальной политики в реализации социальных функций. Для достижения данной цели поставлены такие задачи: определить состав субъектов социальной политики в современных условиях; проанализировать роль частного бизнеса,